

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 351.74(477)(075.8)

DOI <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2024-3-1>

Бондаренко Вікторія Анатоліївна,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов та культури фахового мовлення
факультету № 2

Інституту з підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції,

Львівський державний університет внутрішніх справ,

вулиця Городоцька, 26, Львів, 79000, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2326-4394>

Researcher ID: AAE-2772-2020

Горун Галина Романівна,

старший викладач кафедри іноземних мов

та культури фахового мовлення факультету № 2

Інституту з підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції,

Львівський державний університет внутрішніх справ,

вулиця Городоцька, 26, Львів, 79000, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3712-0092>

ДЕЯКІ АСПЕКТИ КОМУНІКАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЗІ ЗМІ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

***Анотація.** У статті розглянуто проблеми комунікації органів і підрозділів Національної поліції із засобами масової інформації щодо інформування громадськості про діяльність із забезпечення правопорядку; проаналізовано сформульовані на міжнародному рівні рекомендації для поліції щодо взаємодії із засобами масової інформації; визначено нові можливості та ризики, пов'язані з дотриманням професійних стандартів поведінки в умовах розвитку інформаційного суспільства та воєнного стану, у контексті чинного національного законодавства та відомчого нормативного регулювання. Схарактеризовано організаційну структуру та нормативно-правове забезпечення діяльності підрозділів Національної поліції щодо зв'язків з громадськістю та засобами масової інформації в історичному аспекті та в умовах інформатизації правоохоронних органів та транспарентності органів державної влади. Метою діяльності вказаних підрозділів є забезпечення виконання завдань Національної поліції, визначених законами України «Про Національну поліцію» та «Про медіа» щодо взаємодії із засобами масової інформації, населенням, інститутами громадянського суспільства, превенції правопорушень, інформування громадськості про заходи поліції щодо зміцнення правопорядку та формування позитивного іміджу поліції. Змістом взаємодії між органами Національної поліції України та громадськістю є чітка та характерна сукупність правових, статутних та інших правовідносин. Реалізація змісту зв'язків із засобами масової інформації у діяльності Національної поліції вимагає відповідних засобів, способів і форм прояву. На основі міжнародного досвіду та краєвих практик країн Європейського Союзу запропоновано варіанти комунікації: інституційне використання соціальних мереж, прес-релізи, інтерв'ю тощо.*

***Ключові слова:** інформація, соціальні мережі, інформаційна політика, правоохоронна система, взаємодія, медіа.*

Bondarenko Viktoriia, Horun Halyna. SOME ASPECTS OF COMMUNICATION OF THE NATIONAL POLICE WITH THE MEDIA IN THE INFORMATION SPACE

***Abstract.** The article deals with the problems of communication between the bodies and units of the National Police with the mass media regarding informing the public about law enforcement activities. Recommendations formulated internationally for the police on interaction with mass media are analyzed. New opportunities and risks associated with observing professional standards of behaviour under conditions of the development of the information*

society and martial law, in the context of current national legislation and departmental regulatory regulation, are defined. The organizational structure and legal support of the activities of the units of the National Police regarding relations with the public and mass media are characterized by the historical aspect and informatization of law enforcement bodies and transparency of state authorities. The purpose of the activities of these units is to ensure the fulfilment of the tasks of the National Police, defined by the laws of Ukraine "On the National Police" and "On the Media" concerning interaction with mass media, the population, civil society institutions, crime prevention, informing the public about police measures to strengthen law and order and forming positive image of the police. The content of interaction between the bodies of the National Police of Ukraine and the public is an unmistakable and characteristic set of legal, statutory and other legal relations. Implementing the content of links with mass media in the activities of the National Police requires appropriate means, methods and forms of manifestation. Based on international experience and best practices of the countries of the European Union, communication options are proposed: institutional use of social networks, press releases, interviews, etc.

Key words: information, social networks, information policy, law enforcement system, interaction, media.

Вступ. Ефективність діяльності органів Національної поліції є важливою умовою забезпечення національної безпеки, підтримання соціально-політичної стабільності. Водночас завдання підвищення якості роботи державної влади не може бути розв'язане без розвитку діалогу громадян і державних структур, у тому числі органів поліції. Зв'язки з засобами масової інформації (далі – ЗМІ) відіграють дедалі більшу роль у діяльності поліції. Система інституціоналізованих зв'язків із ЗМІ є основним каналом інформації про стан правопорядку, важливим інструментом формування думки громадян про діяльність поліції, механізмом зворотного зв'язку поліцейських із населенням.

Організація зв'язків із ЗМІ у системі Національної поліції в умовах адаптації законодавства до вимог Європейського Союзу починає набувати стійкості, швидко змінюється, що робить цей напрям діяльності поліції важливим об'єктом наукового пізнання.

Зазначену проблематику вивчали такі науковці, як: В. Авер'янов, О. Бандурка, О. Джафарова, О. Дрозд, Ю. Битяк, Є. Додін, В. Ковалів, Л. Коваль, В. Колпаков, А. Комзюк, О. Кузьменко, М. Лошицький, О. Остапенко, В. Плішкін, А. Подоляка, В. Шамрай та інші. Незважаючи на великий інтерес учених до цієї проблеми, питання зв'язків поліції з ЗМІ, їх зміст, протиріччя, тенденції у контексті Євроінтеграції та умовах воєнного стану розглядалися недостатньо.

Метою статті є дослідження деяких аспектів комунікації Національної поліції зі ЗМІ в інформаційному просторі.

Матеріали та методи. Діалектичний метод пізнання становить методологічну основу

дослідження. Цей метод передбачає всебічний аналіз відносин у системі Національної поліції, пов'язаних із внутрішньою безпекою держави, суспільства та особи у їх розвитку через суперечливі взаємозв'язки сторін, єдністю якісних і кількісних характеристик на основі логічного, структурно-змістовного та системного підходів. Роль пояснювального принципу у дослідженні виконує діяльнісний підхід, що дає змогу не лише поєднати в єдине ціле різноманіття проявів відносин у зазначеній системі, а й дослідити динамічні взаємозв'язки між самою системою та діяльністю ЗМІ, інститутів громадянського суспільства щодо формування позитивного образу поліції у суспільній свідомості.

Результати. До набуття Незалежності України діяльність органів внутрішніх справ, у тому числі міліції, асоціювалася з принципами таємності та обачності. Вважалося недоречним та непотрібним, щоб співробітники органів внутрішніх справ брали участь у публічному обговоренні проблем діяльності правоохоронних органів, оскільки їхні коментарі можуть підірвати репутацію міліції та авторитет державної влади.

Реформування органів внутрішніх справ, прийняття Закону України «Про міліцію» сприяло покращенню зв'язку між міліцією та громадськістю, що привело до розробки та впровадження принципу публічності в діяльність органів і підрозділів Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС України), у тому числі міліції.

Але для підтримки довіри громадськості до системи правоохоронних органів, зокрема до

поліції, сьогодні стали потрібні інші методи комунікації. Ці нові завдання, покладені на органи Національної поліції, ставлять їх у становище, в якому вони повинні знаходити новаторські засоби збереження своєї неупередженості та незалежності.

Головною метою комунікації Національної поліції є створення, зміцнення та збереження підтримки системи органів МВС України (Державної прикордонної служби України, Державної служби надзвичайних ситуацій України, Державної міграційної служби України, Національної гвардії України, вишів зі специфічними умовами навчання) шляхом демонстрації відданості сектору своєї місії. Ця підтримка досягається завдяки змістовному, професійному спілкуванню між співробітниками Національної поліції і внутрішніми та зовнішніми зацікавленими сторонами.

Щоб бути послідовною та професійною у звичайних операціях в умовах надзвичайного та воєнного стану, комунікація повинна оброблятися навченими та призначеними представниками відповідно до керівних принципів, що відображають відповідні стилі для різних ЗМІ та відповідають стратегічним цілям та завданням системи МВС України та Національної поліції.

Для оцінювання досягнення мети Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року головним завданням розвитку та модернізації було, зокрема, визнано забезпечення достовірності та підвищення доступності інформації про діяльність правоохоронних органів, кримінально-правової статистики [1].

Нормативну базу діяльності міліції у сфері зв'язків з громадськістю заклали накази МВС України: № 269 від 15 травня 1992 року «Про вдосконалення діяльності Центру громадських зв'язків МВС України»; № 750 від 30 грудня 1992 року «Про заходи щодо виконання Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», які були відмінені 21 жовтня 2003 року. Було видано наказ МВС України № 239 від 27 квітня 1993 року «Про проведення щотижневих брифінгів для журналістів засобів масової інфор-

мації» та Положення про Головний центр громадських зв'язків, затверджене наказом МВС України № 160 від 08 липня 1994 року, яке діяло до 31 жовтня 2003 року.

Ці документи можна назвати першим кроком для налагодження взаємодії між ЗМІ та органами внутрішніх справ (міліцією). У цих документах зазначається, що рівень взаємодії органів і підрозділів МВС України та ЗМІ не відповідає потребам суспільства. Між органами МВС та журналістами немає взаєморозуміння, складаються насторожені, а іноді й конфліктні стосунки. З одного боку, це пояснюється позицією органів внутрішніх справ (міліції), схильних до інформаційної закритості, з другого – наявністю поверхневих кримінальних репортажів. Слід зазначити, що через понад 20 років ці рядки залишаються актуальними. Наявні проблеми щодо взаємодії поліції та ЗМІ не вирішені в повному обсязі.

На початку XXI століття приймається низка нормативних актів, спрямованих на регулювання питань взаємодії ЗМІ та органів внутрішніх справ (міліції). Це накази МВС України: від 31 жовтня 2003 року № 1357 «Про затвердження Положення про Центр громадських зв'язків МВС України, ГУМВС, УМВС, УМВСТ»; від 08 лютого 2008 року № 51 «Про затвердження Положення про Департамент зв'язків із громадськістю та міжнародної діяльності Міністерства внутрішніх справ України»; від 21 березня 2005 року № 176 «Про затвердження Положення про акредитацію представників засобів масової інформації при Департаменті зв'язків з громадськістю Міністерства внутрішніх справ України»; від 30 листопада 2005 року № 1096 «Про затвердження Положення про помічника начальника управління (відділу) із взаємодії з громадськістю та засобами масової інформації у міському управлінні, міських районних лінійних органах внутрішніх справ»; від 18 червня 2010 року Про затвердження Положення про Департамент зв'язків із громадськістю МВС України та Типового положення про підрозділ зв'язків із громадськістю органу внутрішніх справ України [2].

Угода про асоціацію України та Європейського Союзу викликала дослідження та впровадження у діяльність міліції, у подальшому поліції, нормативних документів, на яких ґрунтуються зв'язки поліції з громадськістю та ЗМІ. У державах Європейського Союзу громадськість отримує інформацію про діяльність поліції переважно зі ЗМІ. Важливе значення у питанні формування основ та правил взаємодії правоохоронних органів та ЗМІ мають загальноєвропейські принципи та норми міжнародного права: Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи № 81 7 від 14 травня 1981 року «Щодо шляхів полегшення доступу до правосуддя» та № 12 (95) від 11 вересня 1995 року «Щодо управління системою кримінального правосуддя».

Після революції Гідності 21 жовтня 2014 року виходить Положення про Управління зв'язків із громадськістю МВС України, затверджене наказом МВС України від 21 жовтня 2014 року № 1116 [3].

У 2017 році приймається Положення про інформаційно-комунікаційну систему «Інформаційний портал Національної поліції України» (затверджено наказом МВС України від 03 серпня 2017 року № 676).

Розвиток інформаційного суспільства трансформує звичні моделі економічної, соціальної, політичної діяльності, що зумовлює перебудову державно-правової діяльності з урахуванням нових умов інформаційної відкритості та необхідності вирішення проблем у забезпеченні інформаційної безпеки. Процес перетворення суспільних відносин відображено у виокремленні особливої галузі правового регулювання – інформаційної сфери, яка є складною структурою, утвореною сукупністю елементів [4, с. 8].

Прийняття Закону України «Про Національну поліцію» забезпечило вихід на новий рівень розвитку інформаційного середовища, впровадження сучасних інформаційних та комунікаційних технологій у процес діяльності Національної поліції. Трансформація способів розповсюдження інформації, покращення технічного оснащення Національної поліції, необхідність підвищення ефектив-

ності функціонування сайтів Національної поліції та державних автоматизованих систем показали необхідність вироблення нових напрямів та завдань інформаційної політики МВС України [5].

Все частіше інформація про поліцію та систему органів і підрозділів МВС України передається через нові медіа. Опитування громадської думки Центра Разумкова (липень 2023 року) про оцінку довіри до органів Національної поліції показало, що суспільство, особливо молоді люди, значною мірою залежать від онлайн-новин та соціальних мереж як джерела інформації [6].

Дуже корисний досвід для поліції містить Глобальний інструментарій для правоохоронних органів: Свобода вираження думок, доступ до інформації та безпека журналістів, розроблений UNESCO у 2023 році [7]. У Глобальному інструментарії для правоохоронних органів робиться спроба донести, що спілкування правоохоронних органів, у тому числі поліції, із ЗМІ має здійснюватися у формі свідомих, цілеспрямованих повідомлень, а не випадкових, незапланованих зауважень. Модуль 1 «Демократія, закон і свобода вираження думки» Глобального інструментарія присвячено основам комунікації, охоплює завдання у контексті просування цілей та обов'язків правоохоронної системи.

Правоохоронні органи несуть позитивний обов'язок ефективно інформувати про свою роль у суспільстві та фактичну діяльність, щоб громадськість могла стежити за забезпеченням правопорядку та розуміти зазначену діяльність. Правильне звернення до ЗМІ необхідне не тільки для того, щоб перешкодити спекуляціям, які неминуче виникнуть в інформаційному вакуумі, а й для активної протидії кампаніям дезінформації, які процвітають у сучасній реальності і є одним із засобів ведення інформаційної війни проти України в умовах воєнного стану.

У Модулі 3 «Зв'язок зі ЗМІ та громадськістю» розповідається, як підготувати ефективну комунікацію у ЗМІ. Пропонуються відповідні рекомендації щодо змісту, стилю та форматування.

У 2019 році Комітет з інформації ООН прийняв Керівні принципи щодо використання соціальних мереж, які передбачають інституційне використання соціальних мереж державними та недержавними структурами, у тому числі правоохоронними органами. Автори цього документа зазначають, що впровадження соціальних мереж у правоохоронну діяльність може стати ефективним інструментом посилення таких цінностей, як захист порушених прав; відправлення правосуддя, зокрема у контексті ефективної роботи поліції та представників влади у сфері захисту прав і свобод людини та громадянина, оптимізації термінів розгляду справ; підзвітність; прозорість; довіра суспільства до правоохоронної та судової системи, розуміння роботи поліції та представників влади у правоохоронній сфері, повага до них. Способи реалізації зазначених положень містяться Посібнику з питань використання соціальних мереж, розроблений Департаментом преси і публічної інформації Консультативної місії ЄС в Україні [8].

Щодо діяльності поліції реалізація вказаних положень розкривається у Модулі 4 «Підтримання зв'язку і забезпечення освітлення у випадках порушення громадського порядку» Глобального інструментарію для правоохоронних органів, в якому досліджуються проблеми інституційного використання соціальних мереж.

Посібник з питань використання соціальних мереж, розроблений Департаментом преси і публічної інформації Консультативної місії ЄС в Україні, визначає кілька поширених платформ соціальних мереж та способи комунікації, для яких кожна з них може бути найбільш підходящою для висвітлення окремих проблем діяльності поліції. У зазначеному Посібнику пропонуються практичні рекомендації щодо використання соціальних мереж, наприклад, використання кодексів поведінки та політики у соціальних мережах з метою підвищення ефективності обміну повідомленнями у соціальних мережах, одночасно знижуючи ймовірність етично неприйнятних повідомлень.

Інституційне використання офіційних сторінок у соціальних мережах закріплюється

серед завдань розвитку інформаційної політики Національної поліції, зокрема збільшення кількості інформаційних ресурсів. На нашу думку, є потреба використання акаунтів у соціальних мережах, інформаційного наповнення офіційного каналу Національної поліції у YouTube, офіційних сторінок у соціальних мережах за рахунок висвітлення актуальних правових новин, інтерв'ю з першими особами МВС та Національної поліції України, представниками громадськості, відеороликів про роботу поліцейських [3].

Існують обставини, за яких увага ЗМІ та комунікаційний тиск на поліцію сильніші, ніж зазвичай. Такі обставини є предметом Модуля 5 «Підтримання взаємодії і забезпечення освітлення при проведенні політичних заходів і під час виборів» Глобального інструментарію для правоохоронних органів, де розглядаються проблеми комунікації та найкращі практики у контексті резонансних процесів. Окремі положення щодо комунікації відображені в Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України [9].

Рекомендації Глобального інструментарію для правоохоронних органів стосуються переваг наявності правил або розпоряджень для управління ЗМІ та пов'язаних із ними проблемами безпеки. Наголошено на плануванні заходів для досягнення найкращих результатів, а також на перевагах підготовки спеціального медіа-паketу для кращого обслуговування представників ЗМІ при одночасному зниженні навантаження на особовий склад відповідного підрозділу.

Європол заохочує поліцію проявляти позитивний підхід та активну роль в управлінні відносин зі ЗМІ. Медіа відіграє значну роль в інформуванні громадськості про діяльність поліції. Успішне виконання цілей та обов'язків органів Національної поліції значною мірою залежить від суспільної довіри та підтримки інших гілок влади, без яких законність рішень може бути поставлена під сумнів, а ресурси та умови, необхідні для ефективної діяльності

Національної поліції, можуть бути втрачені. Ефективна комунікація за допомогою традиційних і нових ЗМІ дозволяє поліції підвищити свою соціальну цінність та загальну ефективність.

Поліція не може припускати, що усі представники ЗМІ, які висвітлюють діяльність поліції, розуміють специфіку поліцейської діяльності. Часи спеціалізованих репортерів, які обізнані з юридичними знаннями або, принаймні, поверхово знайомі з поліцейською системою, минули. Молоді репортери та блогери мало знають про правоохоронну систему.

Швидкість оновлення інформації в соціальних мережах змушує репортерів швидко публікувати статті за допомогою швидкої перевірки. Такий стан може призвести до того, що громадськість засвоюватиме невірну інформацію та отримає хибне уявлення про поліцію.

Важливо розвивати та підтримувати професійні відносини зі ЗМІ та, по можливості, дотримуватись політики прозорості та відкритості під час взаємодії з журналістами. Багато оглядачів, які висвітлюють діяльність правоохоронних органів, практично не знаються на тонкощах правоохоронної системи або взагалі не мають жодної підготовки. Представник правоохоронного органу, який виступає або надає інформацію для ЗМІ, має бути експертом, тому має бути готовим відповісти на прості та складні питання щодо діяльності правоохоронної системи.

У межах регулятивного напрямку правового впливу особа, яка застосовує право, орієнтується на презумпцію правомірної свідомості та поведінки суб'єктів регулятивних правовідносин, спрямованих на забезпечення стабільності сформованого правопорядку і його позитивну корекцію [10, с. 41].

З огляду на велику різноманітність ЗМІ, доступних для спілкування в органах Національної поліції, ті, хто виступатиме від імені поліції, повинні знати про сильні та слабкі сторони кожного ЗМІ, а також про те, що найкраще підходить для охоплення певної аудиторії.

Інституційною проблемою комунікації поліції зі ЗМІ є те, що взаємодія здійснюється, насамперед, начальником підрозділу зв'язків з громадськістю або співробітниками зазначеного підрозділу. У територіальних органах поліції особа (поліцейський чи державний службовець), відповідальна за реалізацію цього напрямку, зазвичай немає статусу співробітника спеціального підрозділу.

Слід підтримати позицію авторів, які обґрунтовують необхідність створення ієрархічної системи підрозділів зв'язків із громадськістю як самостійних, укомплектованих структурних підрозділів з належним рівнем професійної підготовки співробітників, запровадження інституту штатних працівників у міжрегіональних підрозділах поліції, звільнених від інших функцій, при координації начальника поліції, щодо зв'язків із засобами масової інформації [11]. Доцільно відзначити, що подібні пропозиції було надано у розділі «Діяльність органів поліції у інформаційній сфері» підручника «Адміністративна діяльність поліції» у 2017 році [12].

Висновки. Комунікація Національної поліції з громадськістю та ЗМІ здійснюються за декількома напрямками: передача інформаційного повідомлення про стан оперативної обстановки на території обслуговування; взаємодія із засобами масової інформації щодо резонансних правопорушень; інтерв'ю зі ЗМІ; підготовка ефективного прес-релізу; інституційне використання органами зв'язків з громадськістю Головних управлінь Національної поліції соціальних мереж; управління висвітленням подій щодо особового складу: дії поліції у надзвичайних ситуаціях; погодження спільної позиції під час інформування щодо спільних заходів з Державною прикордонною службою, Державною службою надзвичайних ситуацій, Національною гвардією, Державною міграційною службою та підрозділом Державної експертно-криміналістичної служби МВС України; інформування щодо діяльності поліції в умовах воєнного стану та на звільнених від окупації територіях.

На підставі досліджених документів, використовуючи міжнародний досвід взаємодії зі

ЗМІ, слід зробити пропозиції та рекомендації щодо взаємодії зі ЗМІ:

– у кожному органі та підрозділі поліції необхідно розробити План комунікації, Правила взаємодії з громадськістю та ЗМІ;

– слід проводити освітні зустрічі в підрозділах поліції, щоб обговорити політику або показати журналістам, як ефективно вивчати матеріали, що публікуються поліцією;

– необхідно впроваджувати проведення круглих столів для ЗМІ з метою надання

інформації, яка допоможе їм висвітлювати діяльність поліції з резонансних правопорушень та правопорушень, які стоять на контролі в Національній поліції та МВС України;

– рекомендовано взаємодію з місцевою асоціацією адвокатів для проведення заходів, на яких поліцейські, адвокати та ЗМІ збираються для обговорення поточних питань щодо стану злочинності за місцем дислокації органу Національної поліції.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.11.2017 р. № 1023-р. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-%D1%80#Text>

2. Про затвердження Положення про Департамент зв'язків із громадськістю МВС України та Типового положення про підрозділ зв'язків із громадськістю органу внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 18.06.2010 р. № 254. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0254320-10#Text>

3. Про затвердження Положення про Управління зв'язків із громадськістю МВС України: Наказ МВС України від 21.10.2014 р. № 1116. URL. https://ips.ligazakon.net/document/view/MVS557?an=1&ed=2014_10_21

4. Ковалів М. В., Єсімов С. С., Ярема О. Г. Інформаційне право України: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 416 с.

5. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

6. Оцінка громадянами ситуації в країні, довіра до соціальних інститутів, політиків, посадовців та громадських діячів, ставлення до окремих ініціатив органів влади (липень 2023р.). Центр Разумкова. URL. <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamy-sytuatsii-v-kraini-dovira-do-sotsialnykh-institutiv-politikiv-posadovtsiv-ta-gromadskykh-diiachiv-stavlennia-dokremykh-initsiatyv-organiv-vlady-lypen-2023r>

7. Thomas Jem, Averkiou Anna, Judd, Terri, Kelly Sarah. Глобальний інструментарій для правоохоронних органів: Свобода вираження думок, доступ до інформації та безпека журналістів. ЮНЕСКО, 2023. 221 с.

8. Посібник з питань використання соціальних мереж, розроблений Департаментом преси і публічної інформації Консультативної місії ЄС в Україні. Київ: EUAM, 2020. 47 с.

9. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: Наказ МВС України від 27.04.2020 р. № 357. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>

10. Єсімов С. С. Превентивне регулювання: теоретичні аспекти. *Соціально-правові студії*. 2020. Випуск 3 (9). С. 40–47.

11. Шнурко Я. В. Підрозділ зв'язків з громадськістю Національної поліції як суб'єкт взаємодії з засобами масової інформації. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету: Серія Право*. 2022. Випуск 71. С. 293–297.

12. Адміністративна діяльність поліції: підручник / Серeda В. В., Гурковський М. П., Ковалів М. В., Назар Ю. С., Єсімов С. С. та ін. Львів: ЛьвДУВС. 2017. 776 с.

References:

1. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku orhaniv systemy Ministerstva vnutrishnikh sprav na period do 2020 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.11.2017 r. № 1023-r. [On the approval of the Strategy for the development of the bodies of the Ministry of Internal Affairs for the period up to 2020: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1023-p of November 17, 2017]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

2. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Departament zviazkiv iz hromadskistiu MVS Ukrainy ta Typovoho polozhennia pro pidrozdil zviazkiv iz hromadskistiu orhanu vnutrishnikh sprav Ukrainy: Nakaz MVS Ukrainy vid 18.06.2010 r. № 254 [On the approval of the Regulation on the Department of Public Relations of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and the Model Regulation on the Department of Public Relations of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine No. 254 of June 18, 2010]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0254320-10#Tex> [in Ukrainian].
3. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Upravlinnia zviazkiv iz hromadskistiu MVS Ukrainy: Nakaz MVS Ukrainy vid 21.10.2014 r. № 1116 [On the approval of the Regulation on the Public Relations Department of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine No. 1116 of October 21, 2014]. Retrieved from https://ips.ligazakon.net/document/view/MVS557?an=1&ed=2014_10_21 [in Ukrainian].
4. Kovaliv, M. V., Yesimov, S. S., Yarema, O. H. (2022). *Informatsiine pravo Ukrainy: navchalnyi posibnyk* [Information law of Ukraine: a textbook]. Lviv: Lvivskyi derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav, 416 p. [in Ukrainian].
5. Pro Natsionalnu politzii: Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 r. № 580-VIII [On the National Police: Law of Ukraine No. 580-VIII of July 2, 2015]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> [in Ukrainian].
6. Otsinka hromadianamy sytuatsii v kraini, dovira do sotsialnykh instytutiv, politykiv, posadovtsiv ta hromadskykh diiachiv, stavlennia do okremykh initsiatyv orhaniv vlady. Tsentrazumkova [Citizens' assessment of the situation in the country, trust in social institutions, politicians, officials and public figures, attitude to individual initiatives of government bodies (July, 2023). Razumkov Center. Retrieved from <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamy-sytuatsii-v-kraini-dovira-do-sotsialnykh-instytutiv-politykiv-posadovtsiv-ta-gromadskykh-diiachiv-stavlennia-do-okremykh-initsiatyv-organiv-vlady-lypen-2023r> [in Ukrainian].
7. Thomas, Jem; Averkiou, Anna; Judd, Terri; Kelly, Sarah. (2023). *Hlobalnyi instrumentarii dlia pravookhoronnykh orhaniv: Svoboda vyrazhennia dumok, dostup do informatsii ta bezpeka zhurnalistiv* [Global Law Enforcement Toolkit: Freedom of Expression, Access to Information and Safety of Journalists]. YuNESKO. 221 p. [in English].
8. Posibnyk z pytan vykorystannia sotsialnykh merezh, rozroblenyi Departamentom presy i publichnoi informatsii Konsultatyvnoi misii Yes v Ukraini [Manual on the use of social networks, developed by the Press and Public Information Department of the EU Consultative Mission in Ukraine].(2020). Kyiv: EUAM, 47 p. [in Ukrainian].
9. Pro zatverdzhennia Instruksii z orhanizatsii reahuvannia na zaiavy i povidomlennia pro kryminalni, administratyvni pravoporushennia abo podii ta operatyvnoho informuvannia v orhanakh (pidrozdilakh) Natsionalnoi politsii Ukrainy: Nakaz MVS Ukrainy vid 27.04.2020 r. № 357 [On the approval of the Instructions on the organization of response to applications and reports on criminal, administrative offenses or events and operational information in the bodies (units) of the National Police of Ukraine: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine No. 357 of April 27, 2020]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text> [in Ukrainian].
10. Yesimov, S.S. (2020). Preventyvne rehuliuвання: teoretychni aspekty [Preventive regulation: theoretical aspects]. *Sotsialno-pravovi studii (Social and Legal Studios)*, 3 (9), 40–47 [in Ukrainian].
11. Shnurko, Ya.V. (2022). Pidrozdil zviazkiv z hromadskistiu Natsionalnoi politsii yak subiekt vzaiemodii z zasobamy masovoi informatsii [The public relations unit of the National police as a subject of interaction with mass media]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo (Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: Law)*, 71, 293–297 [in Ukrainian].
12. Sereda, V.V., Hurkovskyi, M.P., Kovaliv, M.V., Nazar, Yu.S., & Yesimov, S.S., et al. (2017). *Administratyvna diialnist politsii: pidruchnyk [Administrative activity of the police: a textbook]*. Lviv: LvDUVS. 776 p. [in Ukrainian].